

## Civilutskottets betänkande

1982/83: 29

om utveckling i Norrbotten, såvitt avser bostadsdepartementets verksamhetsområde (prop. 1982/83:120 bil. 5)

I detta betänkande behandlar utskottet

dels proposition 1982/83:120 bilaga 5,

dels motionerna 1982/83:638, 2272 yrkandena 3, 4, 5 och 12 samt motion 1982/83:2276.

### 1 Bostadsförsörjning m. m.

#### Propositionen

Regeringen har i proposition 1982/83:120 bilaga 5 (bostadsdepartementet) under litt. B föreslagit riksdagen att

1. till Bidrag till inventering och besiktning m. m. av bostadshus i Norrbottens län för budgetåret 1983/84 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 9 000 000 kr.,

2. godkänna vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om statsbidrag till hyresrabatter vid ombyggnad,

3. godkänna vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om lån för vissa byggnadstekniska åtgärder (reparationslån),

4. godkänna vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om bidrag till vissa energibesparande åtgärder.

#### Motionerna

Utskottet har i detta sammanhang behandlat motionerna 1982/83:

2272 av Rune Ångström m. fl. (fp) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs

(3) att riksdagen avslår förslaget om reservationsanslag på 9 000 000 kr. till Bidrag till inventering och besiktning m. m. av bostadshus i Norrbottens län,

(4) att riksdagen avslår vad som i propositionen förordats i fråga om statsbidrag till hyresrabatter vid ombyggnad,

(5) att riksdagen godkänner vad som i motionen anförts om räntebidrag i fråga om lån för vissa byggnadstekniska åtgärder (reparationslån).

2276 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari – med hänvisning till motion 1982/83:2273 – hemställs

1. att riksdagen avslår regeringens förslag om inventering och besiktning m. m. av bostadshus i Norrbottens län.
2. att riksdagen avslår vad regeringen förordat i fråga om statsbidrag till hyresrabatter vid ombyggnad,
3. att riksdagen avslår vad regeringen förordat i fråga om lån för vissa byggnadstekniska åtgärder,
4. att riksdagen avslår vad regeringen förordat i fråga om bidrag till energibesparande åtgärder.

### Utskottet

I det samlade åtgärdsprogram för Norrbottens län som läggs fram i propositionen är byggandet viktigt för möjligheterna att skapa utveckling och sysselsättning i länet. Samtidigt framhålls de föreslagna åtgärdernas värde för att förbättra och vårda det befintliga bostadsbeståndet.

En arbetsgrupp inom bostadsdepartementet har i uppdrag att arbeta fram ett program för reparationer, om- och tillbyggnader inom bostadsbeståndet. Avsikten är att ett förslag i frågan skall kunna föreläggas riksdagen under hösten 1983. Enligt regeringsförslaget är det angeläget att parallellt med detta arbete få i gång en praktisk verksamhet ute i kommunerna i form av en försöksverksamhet med en integrerad planering av energiåtgärder samt ombyggnads- och underhållsåtgärder. Försöksverksamheten föreslås förlagd till Norrbottens län.

Inom ramen för den ovan nämnda försöksverksamheten bör enligt regeringsförslaget kommunerna i Norrbottens län i samverkan med länsstyrelsen och länsbostadsnämnden organisera en verksamhet med *inventering och besiktning av bostadshus m. m.* för att utröna behovet av ombyggnads- och underhållsåtgärder samt insatser för att spara energi. Även uppvärmningsanläggningar föreslås omfattas av verksamheten.

För verksamheten skall lämnas statsbidrag till kommunernas ökade kostnader för inventerings- och besiktningsverksamheten. Ett villkor bör härvid vara att inventeringen avser bostäderna inom minst ett större sammanhängande område. Enligt förslaget bör det ankomma på regeringen att utforma riktlinjerna för verksamheten samt de närmare detaljerna för bidragsgivningen.

Till verksamheten föreslår bostadsministern att en medelsram på 9 milj. kr. avsätts och att bidraget till kommunerna skall fördelas av länsstyrelsen och anvisas under ett nytt reservationsanslag benämnt Bidrag till inventering och besiktning m. m. av bostadshus i Norrbottens län. Enligt förslaget bör anslaget, som är ett engångsbelopp, föras upp med 9 milj. kr. på statsbudgeten för budgetåret 1983/84.

Med hänvisning till att mängden specialdestinerade bidrag till kommunerna snarast bör minskas yrkas i motion 2272 (fp) yrkande 3 avslag på regeringsförslaget i denna del.

Också i motion 2276 (m) yrkande 1 föreslås riksdagen avslå förslaget. I motiveringen i motion 2273 (m) framhålls att man kan utgå från att resp. fastighetsägare gör nödvändiga bedömningar av ombyggnads- och underhållsbehovet och att det därför inte finns skäl utvidga den kommunala planhushållningen till detta område.

De förslag avseende bostadsförsörjningen m. m. i Norrbottens län som här behandlas ingår som en del i det samlade åtgärdsprogram som regeringen lagt fram för att stärka sysselsättningen i länet. Detta program syftar till att vända den hotande utvecklingen i länet och på sikt också skapa förutsättningar för ett ekonomiskt starkt Norrbotten. Förslagen avseende byggnadssektorn ingår som ett led i arbetet för att åstadkomma en sammanhållen plan för länets energiproduktion och energiförbrukning. I detta sammanhang betonas även sambandet mellan energihushållningsåtgärder, reparationer och ombyggnader. De motiv som varit utgångspunkt för förslagen är utskottet berett ställa sig bakom. Till detta kommer det värde verksamheten i sig kan förväntas få för det fortsatta arbetet med ett program för reparationer, om- och tillbyggnader för landet i sin helhet. Regeringsförslaget tillstyrks i vad avser inventering och besiktning av bostadshus m. m. Utskottet kan därmed inte ställa sig bakom förslagen i motionerna 2272 (fp) yrkande 3 och 2276 (m) yrkande 1, som avstyrks.

Med utgångspunkt i kartläggningen av bristerna i bostadsbeståndet bör enligt regeringsförslaget kommunerna aktivt söka stimulera fastighetsägarna att vidta erforderliga åtgärder. För att underlätta genomförandet av bl. a. de ombyggnadsåtgärder som besiktningsverksamheten aktualiserar föreslås därför giltighetstiden i Norrbottens län förlängd för vissa av de tillfälliga stimulanser som f. n. finns. Samtidigt föreslås villkoren förbättrade i vissa avseenden.

Bostadsministern förordar sålunda att det system med *hyresrabatter vid ombyggnad* som nu finns förbättras och får förlängd giltighetstid i Norrbottens län. Detta innebär att hyresrabatter vid ombyggnad får lämnas även då byggnadsarbetena påbörjas under år 1985 samtidigt som det maximala bidraget bestäms till 60 kr./m<sup>2</sup> även för åren 1984 och 1985. Utgifterna för bidragsgivningen uppskattas till 8 milj. kr. Något medelsbehov till följd av förslaget beräknas dock inte uppkomma under budgetåret 1983/84.

I motion 2272 (fp) yrkande 4 avvisas förslaget om förlängda och förbättrade hyresrabatter i Norrbottens län med hänvisning till tidigare ställningstagande avseende införandet av hyresrabatter som sådana.

Även i motion 2276 (m) yrkande 2 hemställs om avslag på regeringsförslaget i denna del med hänvisning till tidigare ställningstagande.

Utskottet har ovan ställt sig bakom förslaget avseende inventerings- och besiktningsverksamheten. Det är naturligt att denna verksamhet följs upp med konkreta åtgärder i enlighet med vad som i propositionen föreslagits. Utskottet vill i detta sammanhang särskilt framhålla vikten av att bostads-socialt motiverade förändringar inventeras och genomförs i samband med

ombyggnads- och reparationsverksamheten. Regeringsförslaget tillstyrks i vad avser hyresrabatter vid ombyggnad. Motionerna 2272 (fp) yrkande 4 och 2276 (m) yrkande 2 avstyrks därmed.

Temporära statliga lån för vissa byggnadstekniska åtgärder (reparationslån) utgår f. n. I propositionen föreslås att möjligheterna att få reparationslån i Norrbottens län förlängs till att gälla arbeten som påbörjas senast den 31 december 1985. Samtidigt föreslås finansieringsvillkoren för de allmännyttiga bostadsföretagen förbättrade genom att lånen för dessa företag förenas med räntebidrag. Den garanterade räntan föreslås bli 7,5 % det första året för att sedan höjas med 0,5 procentenheter årligen. Räntebidrag föreslås lämnas för hus för vilka beslut om lån lämnas efter den 3 mars 1983. Utgifterna för lånen beräknas till 13 milj. kr. Effekten på statsbudgeten för budgetåret 1983/84 väntas bli liten.

Förslaget om en förlängning av reparationslånen i Norrbottens län möter inga invändningar i motion 2272 (fp). Däremot motsätter sig motionärerna förslaget om att lånen för de allmännyttiga bostadsföretagen skall förenas med räntebidrag (yrkande 5). Härvid hänvisas till att detta innebär en särbehandling av dessa företag och att det är olämpligt att införa nya räntebidrag.

I motion 2276 (m) yrkande 3 hemställs att vad regeringen förordat i fråga om lån för vissa byggnadstekniska åtgärder skall avslås.

Vad gäller förlängningen av möjligheten att erhålla reparationslån tillstyrker utskottet regeringsförslaget på däri angivna grunder. Därmed avstyrks motion 2276 (m) yrkande 3.

Utskottet är inte heller berett att göra den inskränkning i långivningen som föreslagits i motion 2272 (fp) yrkande 5. Motionsyrkandet avstyrks sålunda.

Det tillfälliga bidraget till vissa energibesparande åtgärder föreslås i Norrbottens län förlängt till att omfatta arbeten som påbörjas före utgången av år 1985. Dessa bidrag får därmed samma giltighetstid som övriga stimulansåtgärder. Förslaget beräknas inte belasta budgeten förrän budgetåret 1984/85.

I motion 2276 (m) yrkande 4 hemställs att riksdagen skall avslå vad regeringen förordat i fråga om bidrag till energibesparande åtgärder. Motionärerna hänvisar i sin motivering i motion 2273 till att energisparåtgärder oftast är mycket lönsamma och att det centrala i energihushållningssammanhang är att kreditutrymme finns tillgängligt för angelägna åtgärder. Däremot anges inte några subventioner från statens sida vara påkallade.

En av utgångspunkterna för de föreslagna åtgärderna inom bostadsförsörjningen är att betona sambandet mellan energihushållningsåtgärder och reparationer och ombyggnader. De tillfälliga bidragen till vissa energibesparande åtgärder bör enligt utskottets mening därför kunna förlängas i enlighet med vad som i regeringsprotokollet föreslagits. De invändningar som i motion 2276 (m) yrkande 4 rests häremot har utskottet däremot inte funnit bärande. Motionsyrkandet avstyrks.

## Utskottet hemställer

1. att riksdagen med avslag på motionerna 1982/83:2272 yrkande 3 och 2276 yrkande 1 till *Bidrag till inventering och besiktning m. m. av bostadshus i Norrbottens län* för budgetåret 1983/84 under elfte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 9 000 000 kr.,
2. beträffande *statsbidrag till hyresrabatter vid ombyggnad* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1982/83:2272 yrkande 4 och 2276 yrkande 2 godkänner vad i regeringsprotokollet förordats,
3. beträffande *förlängning av lån för vissa byggnadstekniska åtgärder (reparationslån)* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1982/83:2276 yrkande 3 godkänner vad i regeringsprotokollet förordats,
4. beträffande *villkoren för lån för vissa byggnadstekniska åtgärder (reparationslån)* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1982/83:2272 yrkande 5 godkänner vad i regeringsprotokollet förordats,
5. beträffande *bidrag till vissa energibesparande åtgärder* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1982/83:2276 yrkande 4 godkänner vad i regeringsprotokollet förordats.

## 2 Lantmäteriet

### Propositionen

Regeringen har i proposition 1982/83:120 bilaga 5 (bostadsdepartementet) under litt. D föreslagit riksdagen att till Lantmäteriet: Landskapsinformation för budgetåret 1983/84 under elfte huvudtiteln anvisa ett i förhållande till proposition 1982/83:100 bil. 13 punkt D 3 med 6 700 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 99 731 000 kr.

### Motionen

Utskottet har i detta sammanhang behandlat den under allmänna motionstiden 1983 väckta motionen 1982/83:638 av Ove Karlsson m. fl. (s) vari hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att en utvärdering av vegetationskartan, dess användbarhet och nytta kommer till stånd.
2. att riksdagen hos regeringen anholder att resurser inom ramen för tillgängliga medel ställs till förfogande så att produktion av vegetationskartor i första hand tryggas i Norrbottens och Kopparbergs län.

## Utskottet

I propositionen konstateras att det allmänna kartmaterialet i Norrbottens län är så föråldrat att det utgör ett direkt hinder för en effektiv verksamhet inom bl. a. skogsbruket och energi- och mineralområdena. Mot bakgrund härav föreslås att särskilda medel skall ställas till förfogande för produktion av den *ekonomiska kartan* för länet. För budgetåret 1983/84 beräknas resursbehovet till 1,9 milj. kr.

Under ledning av överlantmätaren framställs i Luleå *vegetationskartor* över länets kust och inland. Produktionen har hittills i stor utsträckning finansierats av användarna. Det har dock visat sig svårt att i längden vidmakthålla en samfinansiering av detta slag, vilket lett till att en del av kostnaderna inte kunnat tas ut av intressenterna. Mot bakgrund härav föreslås i propositionen att ett årligt resurstillskott av 300 000 kr. skall utgå till verksamheten. Härmed är också en fortsättning med kartering även för andra län tänkbar.

Enligt bostadsministern är arbetet med att modernisera *fastighetsregisterkartorna* till följd av resursbrist starkt eftersatt i hela landet. Med hänvisning härtill föreslås att registerkartor skall framställas i Norrbottens län för landet i sin helhet. Kostnaderna för det första verksamhetsåret som är 1983/84 beräknas till 4,5 milj. kr.

Förslagen rörande kartproduktion m. m. i Norrbottens län har inte mött några invändningar i motioner. Däremot har de tillstyrkts i motion 2276 (m).

Utskottet tillstyrker regeringsförslaget i denna del.

I detta sammanhang behandlar utskottet motion 638 (s) vari hemställs dels om en utvärdering av vegetationskartan och dess användbarhet och nytta (yrkande 1), dels att resurser inom ramen för tillgängliga medel skall ställas till förfogande så att produktion av vegetationskartor i första hand tryggas i Norrbottens och Kopparbergs län (yrkande 2). I sin motivering pekar motionärerna bl. a. på vegetationskartornas värde som ett informationsrikt komplement till de allmänna kartorna.

Vegetationskartornas värde och användbarhet torde inte ha satts i fråga. Kartornas värde för olika intressenter belyses också av att dessa bidragit till finansieringen av de vegetationskartor som hittills framställts i Norrbottens län. Utskottet är inte nu berett biträda det i motion 638 (s) yrkande 1 framlagda förslaget. Utskottet förutsätter att regeringen följer frågan om karteringens omfattning och inriktning.

Det förslag om resurser till vegetationskarteringen som läggs fram i motion 638 (s) yrkande 2 får enligt utskottets mening anses i huvudsak tillgodosett genom regeringens förslag. Motionen avstyrks.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen – utöver tidigare beviljade medel (CU 1982/83:20, rskr 220) – till *Lantmäteriet: Landskapsinformation* för budget-

året 1983/84 under elfte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 6 700 000 kr.,

2. beträffande *vegetationskartering*  
att riksdagen avslår motion 1982/83:638.

### 3 Övrigt

#### Motionen

Utskottet har i detta sammanhang behandlat den med anledning av propositionen väckta motionen 1982/83:2272 av Rune Ångström m. fl. (fp) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs

- (12) att riksdagen beslutar att utbyggnad av Kalix älv inte skall ske.

#### Utskottet

I propositionens bil. 6 (s. 19) påpekas att vattenkraftberedningen kommer att pröva frågan om utbyggnad av Kalix älv. Samtidigt uttalas dock att beslut om ytterligare utbyggnad av vattenkraftstillgångar i Norrbotten bör fattas först efter det att erforderliga utredningar ägt rum.

Med hänvisning till vad som i propositionen uttalats i denna del föreslås i motion 2272 (fp) yrkande 12 att riksdagen skall besluta att någon utbyggnad av Kalix älv inte skall ske.

Utskottet har tidigare i vår (CU 1982/83:11) behandlat motionsförslag som syftat till att riksdagen skall uttala att de hittills outbyggda huvudälvarna, bland vilka ingår Kalix älv, också i framtiden skall fredas från exploatering. Utskottet har härvid konstaterat att enligt gällande riktlinjer inom den fysiska riksplaneringen är dessa älvar undantagna från utbyggnad och att något förslag om ändring i dessa riktlinjer inte lagts fram. Inte heller nu föreligger något förslag om utbyggnad. Motionens syfte är därmed i möjlig mån tillgodosett utan någon riksdagens åtgärd. Motion 2272 (fp) yrkande 12 avstyrks.

Utskottet hemställer

- att riksdagen avslår motion 1982/83:2272 yrkande 12.

Stockholm den 28 april 1983

På civilutskottets vägnar  
KJELL A. MATTSSON

*Närvarande:* Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Rolf Dahlberg (m), Thure Jadestig (s), Knut Billing (m), Magnus Persson (s), Ivar Nordberg (s), Bertil Danielsson (m), Per Olof Håkansson (s), Lennart Nilsson (s), Margareta Gard (m), Kerstin Ekman (fp), Tore Clacson (vpk), Margareta Palmqvist (s) och Agne Hansson (c).

## Reservationer

### 1. Bidrag till inventering och besiktning m. m. av bostadshus i Norrbottens län [punkt 1, mom.1]

Rolf Dahlberg (m), Knut Billing (m), Bertil Danielsson (m), Margareta Gard (m) och Kerstin Ekman (fp) anser att

*dels* den del av utskottets betänkande på s. 3 som börjar "De förslag" och slutar "som avstyrks" bort lyda:

Enligt utskottets mening får det förutsättas att den enskilde fastighetsägaren är bäst skickad att göra nödvändiga bedömningar av en fastighets underhålls- och ombyggnadsbehov. Därmed saknas skäl att enligt regeringsförslaget i kommunal regi genomföra en inventerings- och besiktningsverksamhet. Det för verksamheten föreslagna anslaget blir härigenom inget annat än ett nytt specialdestinerat bidrag till kommunerna. Enligt utskottets mening bör snarare mängden specialdestinerade bidrag minskas.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet motionerna 2272 (fp) yrkande 3 och 2276 (m) yrkande 1. Härigenom avstyrks regeringsförslaget i denna del.

*dels* utskottet under 1 bort hemställa

1. att riksdagen med bifall till motionerna 1982/83:2272 yrkande 3 och 2276 yrkande 1 avslår regeringens förslag om bidrag till inventering och besiktning m. m. av bostadshus i Norrbottens län.

### 2. Statsbidrag till hyresrabatter vid ombyggnad [punkt 1, mom. 2]

Rolf Dahlberg (m), Knut Billing (m), Bertil Danielsson (m), Margareta Gard (m) och Kerstin Ekman (fp) anser att

*dels* den del av utskottets betänkande som på s. 3 börjar "Utskottet har" och på s. 4 slutar "avstyrks därmed" bort lyda:

Redan i samband med införandet (CU 1982/83:8) av de temporära hyresrabatterna anfördes bl. a. i motioner (m) och (fp) principiella invändningar mot ett sådant system. I sammanhanget framhölls bl. a. att utgångspunkten för åtgärder i bostadsbeståndet borde vara de boendes behov och den efterfrågan som finns. Samtidigt påpekades att ett system med hyresrabatter snarast kunde komma att verka i motsatt riktning.

De tidigare framförda principiella invändningarna mot ett system med hyresrabatter står enligt utskottets mening fast. Utskottet är därför inte berett ställa sig bakom regeringsförslaget i denna del, utan det avstyrks. Utskottet har därmed bifallit motionerna 2272 (fp) yrkande 4 och 2276 (m) yrkande 2.

*dels* utskottet under 2 bort hemställa

2. beträffande *statsbidrag till hyresrabatter vid ombyggnad* att riksdagen med avslag på regeringens förslag och med bifall till motionerna 1982/83:2272 yrkande 4 och 2276 yrkande 2 inte godkänner vad i regeringsprotokollet förordats.

### 3. Förlängning av lån för vissa byggnadstekniska åtgärder (reparationslån) [punkt 1, mom. 3]

Rolf Dahlberg, Knut Billing, Bertil Danielsson och Margareta Gard (alla m) anser att

*dels* den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Vad gäller" och slutar "avstyrks sålunda" bort lyda:

Redan i samband med att reparationslånen infördes (CU 1982/83:42) anfördes i en motion (m) att i stället borde en ändring och förenkling av låneregler komma till stånd för att härigenom stimulera ombyggnads- och reparationsverksamheten. Denna bedömning står enligt utskottets mening fast. Utskottet är därmed inte berett ställa sig bakom förslaget om en förlängning av reparationslånen i Norrbottens län. Med hänvisning till det anförda bifaller utskottet motion 2276 (m) yrkande 3. Därmed avstyrks regeringsförslaget samt motion 2272 (fp) yrkande 5,

*dels* utskottet under 3 bort hemställa

- 3.<sup>1</sup> beträffande *förlängning av lån för vissa byggnadstekniska åtgärder (reparationslån)* att riksdagen med avslag på regeringens förslag och motion 1982/83:2272 yrkande 5 samt med bifall till motion 1982/83:2276 yrkande 3 inte godkänner vad i regeringsprotokollet förordats,

### 4. Villkoren för lån för vissa byggnadstekniska åtgärder (reparationslån) [punkt 1, mom. 4]

Kerstin Ekman (fp) anser att

*dels* den av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Utskottet är" och slutar "avstyrks sålunda" bort lyda:

---

<sup>1</sup> Vid bifall till reservationen förfaller utskottets hemställan under punkt 1, mom. 4 samt reservation 4.

Förslaget om att reparationslånen för de allmännyttiga bostadsföretagen skall förenas med räntebidrag innebär en enligt utskottets mening omotiverad särbehandling av dessa företag. Redan på denna grund avvisas därför regeringsförslaget i denna del. Till detta kommer att det bl. a. av statsfinansiella skäl är olämpligt att införa nya räntebidrag. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till regeringsförslaget i vad gäller räntebidrag för reparationslån till de allmännyttiga bostadsföretagen. Utskottet bifaller därmed förslaget i motion 2272 (fp) yrkande 5. Vad utskottet anför bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *villkoren för lån för vissa byggnadstekniska åtgärder (reparationslån)* att riksdagen med avslag på regeringens förslag och med bifall till motion 1982/83:2272 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

#### 5. Bidrag till vissa energibesparande åtgärder [punkt 1, mom. 5]

Rolf Dahlberg, Knut Billing, Bertil Danielsson och Margareta Gard (alla m) anser att

*dels* den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "En av" och slutar "Motionsyrkandet avstyrks" bort lyda:

Moderata samlingspartiet hävdade redan i anslutning till att de temporära bidragen till vissa energibesparande åtgärder infördes (CU 1982/83:8) att energipolitiska motiv för ett utökat statligt stöd saknades. Några sådana motiv finns enligt utskottets mening inte heller nu. Genom de höga energipriserna är investeringar för energibesparande åtgärder oftast mycket lönsamma. Något behov av ett statligt stöd föreligger därmed inte. Det centrala i energihushållningssammanhang är i stället att staten tillser att ett tillräckligt kreditutrymme finns tillgängligt för angelägna åtgärder. Samtidigt kan det särskilda normsystemet avskaffas, då det får förutsättas att kreditinstituten besitter den nödvändiga kreditbedömningskompetensen. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet regeringens förslag. Därmed bifaller utskottet motion 2276 (m) yrkande 4.

*dels* utskottet under 5 bort hemställa

5. beträffande *bidrag till vissa energibesparande åtgärder* att riksdagen med avslag på regeringens förslag och med bifall till motion 1982/83:2276 yrkande 4 inte godkänner vad i regeringsprotokollet förordats.

## 6. Utbyggnad av Kalix älv [punkt 3]

Kerstin Ekman (fp) anser att

*dels* den del av utskottets betänkande på s. 7 som börjar "Utskottet har" och slutar "yrkande 12 avstyrks" bort lyda:

Frågan om en utbyggnad av Kalix älv tas i propositionen upp med hänvisning till att vattenkraftberedningen "självfallet" har att prövat frågan. Trots att något förslag om utbyggnad inte nu läggs fram inger uttalandet farhågor om att kortsiktiga intressen kan komma att leda till att oersättliga och omistliga värden upppoffras. Detta får enligt utskottets mening inte ske. Riksdagen bör därför klart och otvetydigt deklarera sin avsikt att inte tillåta en utbyggnad av Kalix älv genom att bifalla motion 2272 (fp) yrkande 12. Vad utskottet anfört bör ges regeringen till känna.

*dels* utskottet bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:2272 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

## Särskilda yttranden

### 1. Hyresrabatter m. m.

Kjell A. Mattsson och Agne Hansson (båda c) anför.

Redan i samband med införandet (CU 1982/83:8) av de nu gällande tillfälliga stimulansåtgärderna inom bostadsförsörjningen har centerpartiet motionsledes rest principiella invändningar mot bl. a. systemet med hyresrabatter. Också i en under den allmänna motionstiden 1983 väckt motion har förslag lagts fram om att hyresrabatterna skall upphöra. Detta senare förslag avslogs av riksdagen (CU 1982/83:22) så sent som den 13 april 1983.

Med hänsyn till att riksdagen så nyligen behandlat frågan om ett upphävande av systemet med hyresrabatter har vi – trots att vår inställning i sakfrågan är oförändrad – avstått från att på nytt väcka förslag härom.

### 2. Utbyggnad av Kalix älv

Tore Claeson (vpk) anför.

Vänsterpartiet kommunisterna har som bekant alltsedan 1975 års riksdagsbeslut konsekvent hävdatt att någon utbyggnad av vattenkraften inte skall ske av de vattendrag som genom riksdagsbeslut undantagits från utbyggnad. Utskottets skrivning uttrycker också klart att någon sådan utbyggnad nu inte är aktuell. Samtidigt bör betonas att vänsterpartiet kommunisterna – oavsett vad vattenkraftsberedningen kommer fram till – står fast vid kravet på att de fyra huvudälvarna, av vilka Kalix är en, inte skall byggas ut.

